
A N N A L E S
UNIVERSITATIS MARIAE CURIE-SKŁODOWSKA
LUBLIN – POLONIA

VOL. XLVII, 3

SECTIO H

2013

Allianz Polska

LUKASZ JASIŃSKI

*Ubezpieczeniowe fundusze kapitałowe
jako forma długoterminowego oszczędzania*

Unit-link insurances as a form of long-term saving

Słowa kluczowe: emerytura, oszczędzanie, ubezpieczenia na życie, ubezpieczeniowe fundusze kapitałowe

Key words: pension, saving, life insurances, unit-link insurances

Wstęp

Można przypuszczać, że w dzisiejszych czasach, kiedy w ciągu jednego roku pojawia się wiele nowych produktów finansowych, ubezpieczeniowe fundusze kapitałowe (UFK) niczym nowym już nie zaskoczą. I w pewnym sensie jest to prawda, gdyż nie na tym polega ich zadanie. UFK same w sobie nie są w gruncie rzeczy żadną nowością, a jednak ich rola w gromadzeniu i pomnażaniu naszych oszczędności jest bardzo duża, a z biegiem lat będzie się zwiększać.

O problemach związanych z długiem publicznym, ze starzejącym się społeczeństwem czy z bezrobociem napisano już wiele. Należy jednak zwrócić uwagę, że zjawiska te będą miały negatywny wpływ na i tak niską skłonność Polaków do długoterminowego oszczędzania. Oszczędzanie stanowi bowiem proces długofalowy. Oznacza to, że systematyczne odkładanie nawet niewielkich kwot jest bardziej efektywne od krótkoterminowej alokacji większych środków w wybrane aktywa.

Systematyczność, cierpliwość i zaufanie – są to cechy niezbędne do sukcesywnego pomnażania oszczędności. Nie każdy je ma, tak jak nie wszyscy rozumieją zasady działania rynków finansowych. Tymczasem warto wiedzieć, że UFK pełnią funkcję swojego ubezpieczenia, a mianowicie – „ubezpieczenia od ubóstwa na emeryturze”.

Głównym celem opracowania jest przedstawienie różnych możliwości inwestycyjnych, jakie oferują produkty ubezpieczeń na życie z UFK.

1. Istota i rodzaje ubezpieczeń na życie z ubezpieczeniowymi funduszami kapitałowymi

Instytucjami finansowymi, które oferują UFK, są towarzystwa ubezpieczeń na życie, gromadzące składki od osób fizycznych głównie po to, aby te osoby zabezpieczyć pod względem finansowym na starość, w razie kalectwa, niezdolności do pracy lub też wesprzeć rodzinę w razie śmierci ubezpieczonego [Dębski, 2013, s. 555]. UFK nie są jednak odrębnym produktem tych podmiotów. Pełnią funkcję uzupełniającą produkty podstawowe, czyli ubezpieczenia na życie (indywidualne i grupowe) o charakterze ochronnym. Ubezpieczeniowe fundusze kapitałowe oferują połączenie polisy na życie z funduszem kapitałowym. Składka lokowana jest w oba te produkty w różnych proporcjach [Gwiazdowski, 2012b, s. 326]. Zazwyczaj UFK nabywają jednostki uczestnictwa TFI działającego z towarzystwem ubezpieczeń na życie w ramach jednej grupy kapitałowej.

UFK są dostępne głównie w ramach indywidualnych ubezpieczeń na życie trojakiemu rodzajowi:

- a) bezterminowych o charakterze ochronno-oszczędnościowym (*unit-linked*);
- b) terminowych o charakterze ochronno-oszczędnościowym (na życie i dożycie);
- c) typowo oszczędnościowych (np. ubezpieczenie z rentą).

Najbardziej popularne są w praktyce ubezpieczenia typu *unit-linked*. W przeciwieństwie do terminowych ubezpieczeń na życie umowa ubezpieczeniowa nie wygasa, gdy ubezpieczony osiągnie określony wiek. Dobierając strategię inwestycyjną i rodzaj UFK w tego typu ubezpieczeniach, należy przyjąć zasadę, że w pierwszej kolejności jest to produkt ochronny, a zgromadzenie satysfakcjonującej ilości środków finansowych może zająć wiele lat. Im klient jest młodszy, tym lepsze warunki oferuje ubezpieczyciel (wyższa suma ubezpieczenia na życie oraz mniejsze koszty na pokrycie ryzyka z tytułu ochrony ubezpieczeniowej). Również kwota zgromadzonych oszczędności powinna być wyższa. Zależność ta jest zobrazowana w tabelach 1 i 2.

Tabela 1. Symulacja dotycząca poziomu oszczędności 25-latka w ubezpieczeniu Allianz „Specjalnie dla Ciebie”

Rok	Składka roczna (zł)	Suma składek (zł)	Świadczenie w przypadku śmierci (zł)	Wykup (zł)	Roczne koszty ryzyka (zł)
5.	2400	12 000	100 000	9 429,5	113,2
10.	2400	24 000	100 000	23 559,5	140,5
15.	2400	36 000	100 000	41 149,3	177,1

20.	2400	48 000	100 000	63 458,7	187,7
25.	2400	60 000	100 000	92 174,8	91,5
27.	2400	64 800	100 000	106 032,6	2,1
30.	2400	72 000	129 595	129 595,0	0
35.	2400	84 000	177 404,5	177 404,5	0
40.	2400	96 000	238 442,9	238 422,9	0
42.	2400	100 800	267 315,0	267 315,0	0

Źródło: opracowanie własne na podstawie kalkulatora Allianz „Specjalnie dla Ciebie”. Założenia przyjęte w symulacji: wiek ubezpieczonego – 25 lat, składka miesięczna – 200 zł, stopa zwrotu z inwestycji w UFK – 5% rocznie, suma ubezpieczenia na życie – 100 000 zł.

Jak wynika z danych zamieszczonych w tabeli 1, dla osoby w wieku 25 lat wartość środków zgromadzona na rachunku środków (kolumna „wykup”) zrówna się z wartością wpłaconych składek ubezpieczonego w 10. roku trwania polisy. Z kolei w 27. roku zgromadzone środki przewyższą sumę ubezpieczenia i od tego momentu ubezpieczyciel nie będzie potrącał składek na pokrycie ryzyka śmierci ubezpieczonego. W 67. roku życia ubezpieczonego (42. rok polisy i jednocześnie wiek emerytalny) na rachunku ubezpieczonego powinna zgromadzić się kwota 267 315 zł, przy następujących założeniach: wiek ubezpieczonego rozpoczynającego oszczędzanie – 25 lat, składka miesięczna – 200 zł, stopa zwrotu z inwestycji w UFK – 5% rocznie, suma ubezpieczenia na życie – 100 000 zł.

Tabela 2. Symulacja dotycząca poziomu oszczędności 40-latką w ubezpieczeniu Allianz „Specjalnie dla Ciebie”

Rok	Składka roczna (zł)	Suma składek (zł)	Świadczenie w przypadku śmierci (zł)	Wykup (zł)	Roczne koszty ryzyka (zł)
5.	2400	12 000	100 000	7 927,7	442,9
10.	2400	24 000	100 000	19 146,2	648,4
15.	2400	36 000	100 000	32 023,5	861,3
20.	2400	48 000	100 000	47 518,6	982,3
25.	2400	60 000	100 000	67 225,5	899,9
27.	2400	64 800	100 000	76 897,6	759,7
31.	2400	74 400	101 050	101 050	116,2
32.	2400	76 800	108 275,1	108 275,1	0

Źródło: opracowanie własne na podstawie kalkulatora Allianz „Specjalnie dla Ciebie”. Założenia przyjęte w symulacji: wiek ubezpieczonego – 40 lat, składka miesięczna – 200 zł, stopa zwrotu z inwestycji w UFK – 5% rocznie, suma ubezpieczenia na życie – 100 000 zł.

Wyższy wiek ubezpieczonego pociąga za sobą konieczność potrącania większej części składki na pokrycie wyższych kosztów ryzyka śmierci. Na przykład dla ubezpieczonego w wieku 25 lat koszty ryzyka śmierci wynoszą 107,6 zł w pierwszym roku trwania umowy ubezpieczeniowej, natomiast dla 40-latka już 377,8 zł. W obydwu przypadkach poziom ochrony jest taki sam, natomiast wysokość zgromadzonych środków będzie niższa. Zrównanie sumy wpłaconych składek z wartością na rachunku nastąpi w 20. roku polisy (w 10. roku dla 25-latka), a koszty ryzyka spadną do zera w 32. roku trwania polisy. W 67. roku życia na rachunku ubezpieczonego powinna zgromadzić się kwota 76 897,6 zł.

Symulacja przedstawiona w tabeli 3 obrazuje sytuację, w której składka 1200 zł rocznie przy sumie ubezpieczeniowej 97 000 zł okazuje się zbyt niska. W powyższym przykładzie wartość wykupu rośnie przez pierwszych 15 lat, po czym maleje aż do zera. W 16. roku polisy koszty ubezpieczyciela związane z ryzykiem śmierci zrównują się z wysokością rocznej składki, a w kolejnych latach ją przewyższają. W efekcie w 29. roku trwania polisy nie ma już praktycznie wartości wykupowej.

Tabela 3. Symulacja dotycząca poziomu oszczędności 40-latka w ubezpieczeniu Allianz „Specjalnie dla Wychowujących Dzieci”

Rok	Składka roczna (zł)	Suma składek (zł)	Świadczenie w przypadku śmierci (zł)	Wykup (zł)	Roczne koszty ryzyka (zł)
5.	1200	6 000	97 000	2 859,1	449,9
10.	1200	12 000	97 000	6 251,5	718,7
15.	1200	18 000	97 000	8 600,9	1097,1
16.	1200	19 200	97 000	8 882,1	1 183,8
20.	1200	24 000	97 000	9 103,4	1 584,4
25.	1200	30 000	97 000	6 313,4	2 292,5
28.	1200	33 600	97 000	1 911,4	2 933,2
29.	1200	34 800	97 000	0	3 207,8

Źródło: opracowanie własne na podstawie kalkulatora Allianz „Specjalnie dla Wychowujących Dzieci”. Dane wykorzystane do obliczeń: wiek ubezpieczonego – 40 lat, składka miesięczna – 100 zł, stopa zwrotu na UFK – 5% rocznie, suma ubezpieczenia na życie – 97 000 zł.

W terminowych ubezpieczeniach na życie i dożycie z UFK składka może być nieregularna. Towarzystwo ubezpieczeniowe gwarantuje ubezpieczonemu zgromadzenie określonej ilości kapitału. Na przykład w terminowym ubezpieczeniu na życie z sumą ubezpieczeniową 100 000 zł ubezpieczyciel gwarantuje, że za 20 lat ubezpieczony zgromadzi taką kwotę. Oprócz tego ubezpieczony może lokować dodatkowe środki w UFK za pomocą składki doraźnej (nieregularnej) lub w wyniku indeksacji składki. Gdy ubezpieczyciel wypracuje stopę zwrotu powyżej technicznej stopy procentowej

(gwarantowanej przez towarzystwo stopy zwrotu dla składek regularnych), to nadwyżkę tę ulokuje w UFK.

Kolejnym typem ubezpieczeń na życie z UFK są indywidualne ubezpieczenia na życie z rentą ekonomiczną, które dają największe możliwości, jeśli chodzi o szybkość gromadzenia kapitału (obrazują to dane zamieszczone w tabeli 4). Stanowią one przykład typowego produktu o charakterze oszczędnościowym. Część ochronna jest marginalna, a co za tym idzie, koszty pobierane przez towarzystwo ubezpieczeniowe na pokrycie ryzyka śmierci ubezpieczonego są relatywnie niewielkie. Zgromadzony kapitał może być wypłacony od razu w formie sumy ubezpieczeniowej lub jako renta ekonomiczna przez określony czas z wybraną częstotliwością, np. co miesiąc przez 10 lat. W tym przypadku zyski osiągnięte przez UFK nie podlegają zryczałtowanemu podatkowi od zysków kapitałowych, tzw. podatkowi Belki.

Tabela 4. Symulacja dotycząca poziom oszczędności 40-latka w ubezpieczeniu Allianz „Rentier”

Rok	Składka roczna (zł)	Suma składek (zł)	Świadczenie w przypadku śmierci (zł)	Wykup (zł)
3.	2400	7 200	5 751,77	5 751,77
5.	2400	12 000	11 410,60	11 410,60
10.	2400	24 000	27 783,87	27 783,87
15.	2400	36 000	48 533,32	48 533,32
20.	2400	48 000	75 015,47	75 015,47
25.	2400	60 000	108 814,15	108 814,15
30.	2400	72 000	151 950,78	151 950,78
35.	2400	84 000	207 005,27	207 005,27
40.	2400	96 000	277 270,30	277 270,30
42.	2400	100 800	310 540,68	310 540,68

Źródło: opracowanie własne na podstawie kalkulatora Allianz „Rentier”. Dane wykorzystane do obliczeń: wiek ubezpieczonego – 25 lat, składka miesięczna 200 zł, stopa zwrotu z UFK 5% rocznie, przyjęty okres trwania programu – 42 lata (do 67. roku życia ubezpieczonego).

Przy ocenie efektywności gromadzenia kapitału przez UFK należy uwzględnić różnego rodzaju koszty związane z częścią ochronną (np. koszty ryzyka, opłaty administracyjne) jak i z częścią oszczędnościową (opłata za zarządzanie UFK, opłata za nabycie jednostek uczestnictwa funduszu). Koszty te powodują, że w początkowej fazie trwania programu wartość zgromadzonych środków może być niższa od sumy wpłaconych składek (dotyczy to szczególnie polis typowo ochronnych), dlatego też oszczędzanie z pomocą UFK powinno być długoterminowe, aby oczekiwana stopa zwrotu była satysfakcjonująca. Program typowo oszczędnościowy pozwala szybciej

niż ubezpieczenia o charakterze ochronnym zniwelować tę różnicę. Najmniejsze opłaty dotyczą składek doraźnych (nieregularnych), na które nie nakłada się kosztów związanych z ochroną ubezpieczeniową. Należy także dodać, że wartość zgromadzonych środków jest jednocześnie sumą ubezpieczenia na życie i w przypadku śmierci ubezpieczonego kwota ta trafia do wskazanych przez niego uposażonych.

2. Rola ubezpieczeniowych funduszy kapitałowych w długoterminowym procesie oszczędzania

Ubezpieczenie na życie docelowo powinno być rozwiązaniem na wiele lat. W ocenie efektywności pomnażania kapitału przez UFK należy więc przyjąć długi horyzont czasowy. Ubezpieczeni zazwyczaj opłacają składki z miesięczną częstotliwością. Jest to dobre rozwiązanie, jeśli weźmie się pod uwagę niepewną sytuację na rynkach finansowych. Częstotliwość miesięczna w porównaniu do np. rocznej lub jednorazowej pozwala ograniczyć straty w przypadku spadków wyceny jednostek uczestnictwa UFK. W doborze UFK ubezpieczony powinien zwrócić uwagę na wyniki funduszy z ostatnich lat, których stopy zwrotu się wahają. Z jednej strony należy liczyć się z tym, że efektywność funduszy, które osiągnęły wysokie stopy zwrotu, może się obniżyć. Z drugiej strony – fundusze osiągające słabsze wyniki mają szansę na ich poprawę w przyszłości. Można zatem nabyć więcej jednostek uczestnictwa tych funduszy, gdyż są niżej wycenione. Przykładem takiej strategii mogą być np. fundusze akcji w okresie bessy. Należy jednak pamiętać o ryzyku inwestycyjnym. Atrakcyjność inwestowania w akcje zależy od wielu czynników, przede wszystkim jednak od sytuacji społeczno-politycznej, ogólnej sytuacji ekonomicznej oraz od tego, jaka będzie polityka ekonomiczna państwa [Jajuga i inni, 2004, s. 85].

W połowie 2013 roku indeksy giełdowe, takie jak amerykański Dow Jones czy niemiecki DAX, były kolejne rekordy. Wiele giełd od miesięcy znajduje się w trendach wzrostowych [Łapiński, 2013, s. 117]. Mimo to wzrosty na warszawskiej giełdzie pozostają sprawą otwartą. Dobór UFK powinien uwzględniać indywidualne preferencje ubezpieczonego. „Dla ubezpieczonych o skrajnie wysokiej awersji do ryzyka właściwsze są strategie zbliżone do obecnej strategii polskich OFE i defensywny wariant strategii opartej na cyklu życia. Dla osób o niskiej awersji do ryzyka atrakcyjniejsze są natomiast strategie zakładające pełne zaangażowanie w akcje” [Jędrzejewski, 2012, s. 118].

Kluczową kwestią wydaje się aktywne zarządzanie funduszami poprzez alokację nowych składek i przenoszenie dotychczasowych środków między funduszami. Jeśli np. fundusz akcji wypracował za dany rok stopę zwrotu na poziomie 30%, to rozsądne będzie przeniesienie tych środków np. do funduszu pieniężnego. Przyszłe składki regularne dalej mogą być lokowane w ten sam fundusz, jednak w przypadku spadków poprzedni zysk wypracowany przez fundusz akcji zostaje zachowany i dalej rośnie (tyle że w wolniejszym tempie). Ten mechanizm wydaje się dosyć prosty,

jednakże jest bardzo wiele przypadków, kiedy ubezpieczeni lokują przez długie lata środki np. w fundusze akcyjne, nie realizując tak naprawdę zysków.

UFK są ważne dla towarzystw ubezpieczeniowych i ich klientów z jeszcze jednego powodu. Systematycznie rosnący kapitał powoduje zmniejszanie się sumy na ryzyku, czyli różnicy między sumą ubezpieczenia a zgromadzonymi środkami. Mniejsza suma na ryzyku oznacza niższe koszty ubezpieczyciela i mniejszą część składki pobieranej z tytułu ochrony ubezpieczeniowej, co w efekcie skutkuje alokacją większej części składki w fundusze. Można to osiągnąć na kilka sposobów. Po pierwsze – przyjąć początkowo niską sumę ubezpieczenia na życie (jest to rozwiązanie polecane szczególnie osobom młodym). Po drugie – wpłacić dodatkową składkę doraźną. Po trzecie – indeksować wysokość składki (np. raz na rok, dwa lata itd.).

Głównym powodem zawierania ubezpieczeń na życie jest potrzeba zabezpieczenia finansowego bliskich na wypadek przedwczesnej śmierci ubezpieczonego lub jego choroby. Nie oznacza to jednak, że rola UFK, choć drugoplanowa, jest mało istotna. Przeciwnie, istnieje szereg argumentów przemawiających za systematycznym oszczędzaniem. Można do nich zaliczyć uwarunkowania zewnętrzne, na które pojedyncza jednostka nie ma dużego wpływu. Jednym z nich są problemy demograficzne i kryzys systemów emerytalnych opartych na zasadzie repartycyjnej. System repartycyjny, charakterystyczny dla modelu państwa opiekuńczego, opiera się na założeniu, że liczba urodzeń nie spadnie poniżej pewnego poziomu, co zagwarantuje, że osoby aktywne zawodowo będą w stanie utrzymać emerytów. Gdy te proporcje zaczynają się odwracać, taki system staje się coraz mniej wydajny. Jest wiele krajów, w których to niekorzystne zjawisko już wystąpiło. Jeden z nich to Japonia. Model państwa opiekuńczego sprawdzał się tam bez zarzutu w latach 70. XX wieku [Ferguson, 2012, s. 211], ale obecnie kraj ten znajduje się już w trzeciej dekadzie stagnacji gospodarczej. Na tym przykładzie można stwierdzić, że istnieje ścisły związek między problemami demograficznymi (starzejącym się społeczeństwem) a rozbudowanymi świadczeniami socjalnymi finansowanymi przez podnoszenie podatków. Aby uniknąć takich problemów, należy ograniczać wpływ państwa na gospodarkę. Zgodnie z teorią tzw. ekonomii podażowej lepszym sposobem na osiągnięcie wzrostu gospodarczego jest zachęcanie producentów do dostarczania większej ilości tańszych dóbr (co łatwiej można osiągnąć przez zniesienie kontroli państwa nad działalnością podmiotów gospodarczych oraz obniżenie podatków od osób prawnych) niż poleganie na rozwoju uwarunkowanym popytem, który napędzają keynesowskie wydatki publiczne [Wapshott, 2013, s. 307].

Wysoki poziom indywidualnych oszczędności to także miernik wolności gospodarczej oraz stopnia rozwoju kapitalizmu, który zdaniem zwolenników gospodarki wolnorynkowej stanowi system najefektywniejszy ze wszystkich, jakie zna historia ludzkości. Jest więc szczególnie korzystny dla społeczeństw słabo rozwiniętych gospodarczo [Gwiazdowski, 2012a, s. 43].

Ludzie są aktywni zawodowo przez większą część życia, jednak wysokość dochodów bieżących ulega okresowym wahaniom, np. z powodu utraty pracy lub jej zmiany.

Wiele osób oszczędza ze względu na niepewność co do wysokości swoich zarobków w przyszłości, ponieważ „naturalne prawo przeżycia i odpowiedzialności nakazuje oszczędzać w okresach obfitości, aby przetrwać okresy niedostatku” [Pinera, 1996, s. 39]. Oszczędzając, nie należy zapominać o bardzo istotnym ryzyku mającym wpływ na realną wartość oszczędności, czyli o inflacji, która rośnie wraz ze wzrostem podaży pieniądza i wielkości udzielonych kredytów bankowych [Hazlitt, 2007, s. 23]. Towarzystwa ubezpieczeniowe, aby urealnić oszczędności, proponują zazwyczaj w każdą rocznicę polisy podniesienie składki (lub składki i sumy ubezpieczenia) o wskaźnik inflacji.

Tabela 5. Porównanie indywidualnych ubezpieczeń na życie z grupowymi ubezpieczeniami na życie w ramach PPE

Indywidualne ubezpieczenia na życie z UFK	Grupowe ubezpieczenia na życie w ramach PPE
Regulowane Ustawą o działalności ubezpieczeniowej i OWU	Regulowane przez Ustawę o PPE
Do UFK może przystąpić każdy, nie musi być pracownikiem	PPE tworzą jedynie pracodawcy, z wyłączeniem jednostek budżetowych ¹ . Do PPE mogą przystąpić wyłącznie pracownicy zatrudnieni na umowę o pracę oraz spełniający określony staż zatrudnienia
Dowolny czas trwania umowy	Długi czas programu ze względu na cel emerytalny
Ubezpieczający, będący jednocześnie ubezpieczonym, sam opłaca składki	Składkę podstawową opłaca pracodawca, składkę dodatkową mogą wносить sami pracownicy
Składki pochodzą z dochodów po opodatkowaniu	Składka podstawowa nie jest wliczana do wynagrodzenia stanowiącego podstawę ustalania obowiązkowych składek na ubezpieczenia społeczne
Zyski wypracowane przez fundusze są opodatkowane zryczałtowanym podatkiem dochodowym (tzw. podatkiem Belki)	Zyski inwestycyjne nie są opodatkowane zryczałtowanym podatkiem dochodowym
Brak konsekwencji w przypadku częściowego lub całkowitego wykupu środków przed wiekiem emerytalnym	W przypadku wypłaty środków z PPE przed upływem 60. roku życia (lub 55., jeśli pracownik przechodzi na wcześniejszą emeryturę) zostaje naliczany „podatek Belki”

Źródło: opracowanie własne.

Dodatkowym czynnikiem przemawiającym za oszczędzaniem jest coraz wyższa średnia długość życia. W związku z tym należy mieć na uwadze, że zgromadzone środki finansowe będą potrzebne przez coraz dłuższy okres.

¹ http://rzu.gov.pl/czesto-zadawane-pytania/zabezpieczenie-emerytalne-pracownicze-programy-emerytalne/Czy_kazdy_pracodawca_moze_utworzyc_pracowniczy_program_emerytalny___1695.

Oszczędzanie dzięki UFK jest możliwe także w formie grupowej. Towarzystwa ubezpieczeniowe umożliwiają to za pomocą pracowniczych programów emerytalnych (PPE) w formie umowy grupowego ubezpieczenia na życie zawartego z ubezpieczycielem². Według danych KNF, na koniec 2011 roku w Polsce funkcjonowało 789 PPE, w formie umów grupowego ubezpieczenia pracowników³. Główne różnice między indywidualnymi ubezpieczeniami na życie z UFK a PPE jako grupowego ubezpieczenia na życie zostały wyszczególnione w tabeli 5.

Zakończenie

Zarówno indywidualne, jak i grupowe ubezpieczenia na życie z UFK są jedną z form długoterminowego gromadzenia oszczędności. Połączenie ochrony z oszczędzaniem powoduje ograniczenie ryzyka w wielu aspektach ludzkiego życia. Często pojawiają się argumenty, że Polaków nie stać na regularne oszczędzanie ze względu na niskie zarobki, kryzys i tym podobne czynniki. W Polsce wciąż dominuje przekonanie, że to zadaniem państwa jest zapewnienie godziwej pracy oraz emerytury, co osłabia naturalne nawyki oszczędzania. W świetle teorii ekonomii podaźowej każdy człowiek najlepiej wie, jakie są jego potrzeby, i nie zaspokoi ich wszystkich nawet najbardziej rozbudowany model państwa opiekuńczego. Potrzeby wraz z upływem czasu mogą się zmieniać, na co wpływ mają zdarzenia losowe (np. podwyższone wydatki z powodu choroby lub NNW). W tym kontekście niezbędne stają się oszczędności lub polisy ubezpieczeniowe o charakterze ochronno-oszczędnościowym.

Oszczędności to nieskonsumowana część dochodu bieżącego gospodarstwa domowego. Wskazane jest, aby zacząć oszczędzać (nawet małe kwoty) już na początku aktywności zawodowej. Systematyczność oraz potęga procentu składanego sprawiają, że z biegiem lat można osiągnąć kwoty kilka lub kilkanaście razy większe niż pierwotnie wpłacone. Jednym ze skutecznych sposobów gromadzenia oszczędności emerytalnych są ubezpieczenia z UFK, które były przedmiotem niniejszego opracowania.

Bibliografia

1. Dębski W., *Rynek finansowy i jego mechanizmy*, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 2012.
2. Ferguson N., *Potęga pieniądza*, Wydawnictwo Literackie, Kraków 2012.
3. Gwiazdowski R., *A nie mówiłem. Dlaczego nastąpił kryzys i jak najszybciej z niego wyjść*, Prohibita, Warszawa 2012a.
4. Gwiazdowski R., *Emerytalna katastrofa*, Prohibita, Warszawa 2012b.

² Taką możliwość daje Ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 roku o pracowniczych programach emerytalnych (Dz. U. z 2004 Nr 116, poz. 1207). PPE może zostać założony na ściśle określonych w ustawie zasadach, np. do PPE nie mogą przystąpić osoby zatrudnione na umowę zlecenie/o dzieło.

³ http://www.knf.gov.pl/opracowania/rynek_emerytalny/dane_o_rynku/rynek_ppe_ike/Dane_roczne/roczne_ppe.html.

5. Hazlitt H., *Inflacja. Wróg publiczny nr 1*, Fijorr Publishing Company, Warszawa 2007.
6. http://rzu.gov.pl/czesto-zadawane-pytania/zabezpieczenie-emerytalne-pracownicze-programy-emerytalne/Czy_kazdy_pracodawca_moze_utworzyc_pracowniczy_program_emerytalny___1695.
7. http://www.knf.gov.pl/opracowania/rynek_emerytalny/dane_o_rynku/rynek_ppe_ike/Dane_roczne/roczne_ppe.html.
8. Jajuga K., Jajuga T., *Inwestycje*, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 2004.
9. Jędrzejewski S., *Struktura portfela oszczędności emerytalnych a wiek ubezpieczonego – analiza ilościowa w kontekście uwarunkowań polskiego systemu emerytalnego*, „Wiadomości Ubezpieczeniowe” 2012, nr 3.
10. Łapiński K., *Dług niczym pieniądz*, „Forbes” 2013, nr 4.
11. Pinera J., *Bez obawy o przyszłość*, Centrum im. Adama Smitha, Warszawa 1996.
12. Ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 roku o pracowniczych programach emerytalnych (Dz. U. 2004 Nr 116, poz. 1207).
13. Ustawa z dnia 22 maja 2003 roku o działalności ubezpieczeniowej (Dz. U. 2003 Nr 124, poz. 1151).
14. Wapshott N., *Keynes kontra Hayek*, Wydawnictwo Studio Emka, Warszawa 2013.

Unit-link insurances as a form of long-term saving

Apart from their protective function, Life Insurances (individual and group ones) give the opportunity to accumulate and increase one's capital with the use of unit-link insurances. The amount of the capital that has been gathered depends on: the age of the insured, the amount of the insurance premium, the level of insurance security, or the duration of the insurance. The insured chooses such a program that suits his individual needs. Current debt crisis of countries such as Greece clearly shows that the state is not able to guarantee its citizens decent pensions. Because of that situation, the role of the private insurance market will be still on the rise.